

**INFORME DE LA
FEDERACIÓ INTERNACIONAL
D'ENTITATS CATALANES (FIEC) A LA
VIII ASSEMBLEA GENERAL**

Abril de 2008

1. Introducció

Aquest document té com a finalitat actualitzar i aportar nous elements al document '*Les Comunitats Catalanes de l'Exterior: una part de Catalunya*' presentat per la Federació Internacional d'Entitats Catalanes en ocasió de la III Trobada de casals catalans d'arreu del món i de la VII Assemblea General de la FIEC celebrades a Girona el Febrer de 2005 i que conserva, malgrat els tres anys transcorreguts, una quasi plena vigència.

El que hem volgut amb aquest document més curt és resumir el que, amb la modèstia i les dificultats derivades dels pocs mitjans a la disposició de la FIEC, han estat, d'acord amb les decisions adoptades aleshores, els esdeveniments més importants per a la Catalunya Exterior des de 2005.

2. Què és la FIEC?

El dia 2 de novembre de 1996 es va constituir formalment la Federació Internacional d'Entitats Catalanes (FIEC) a Tolosa de Llenguadoc. La FIEC s'entronca històricament amb la FECE (Federació d'Entitats Catalanes a l'Estranger) que fou molt activa a Europa a l'època de la resistència contra el règim franquista. La FIEC, en data 8 d'abril de 1998, fou legalitzada pel Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya i, en data 22 d'octubre de 1998, pel registre especial d'entitats catalanes de l'exterior del Departament de la Presidència. Actualment, la FIEC agrupa a més de seixanta entitats catalanes de l'exterior.

Es evident que a ningú no escapa la dificultat física i pressupostària que comporta la celebració de Trobades regionals o d'Assemblees mundials de les entitats catalanes de l'exterior. La decisió adoptada per la FIEC en el seu dia va ser la d'alternar les assemblees mundials anuals o bianuals per continents (aprofitant esdeveniments específics de cada continent) i procurar fer coincidir una Assemblea Mundial de la FIEC amb la Trobada Mundial que, amb caràcter quadrienal, convoca el Govern de Catalunya (i que és, lògicament, la que acull una major assistència). Fins ara la FIEC ha celebrat, amb participació generalment significativa, Assemblees Generals a Tolosa de Llenguadoc (1996), Brussel·les (1998), Asunción (1999, coincidint amb la Trobada d'entitats del Con Sud d'Amèrica), Barcelona (2000, coincidint amb la II Trobada de casals catalans d'arreu del món), Rosario (2001, coincidint amb la Trobada d'entitats del Con Sud d'Amèrica), Montevideo (2003, coincidint amb la Trobada d'entitats del Con Sud d'Amèrica), Girona (2005, coincidint amb la III Trobada de casals catalans d'arreu del món) i celebra la seva Vuitena Assemblea General coincidint amb la IV Trobada de casals catalans d'arreu del món a celebrar el mes d'abril de 2008 a Tarragona.

La FIEC es va dotar d'una Junta Directiva encarregada d'assegurar, entre Assemblees, la continuïtat del treball i una interlocució permanent amb les administracions a tots els nivells. Els problemes de distància geogràfica i la manca de disponibilitats pressupostàries han impedit poder celebrar un nombre raonable de reunions presencials dels membres de la Junta i així han estat, com no podia ser altrament, les noves tecnologies l'eina indispensable per a assegurar la coordinació i l'intercanvi d'opinions.

3. Per a què serveix la FIEC?

La FIEC és una agrupació d'entitats lliure, voluntària i autònoma que no persegueix altra finalitat que la de ser un laboratori d'idees per fer avançar el coneixement i la satisfacció de les necessitats de la Catalunya Exterior. Som la necessària i insubstituïble consciència crítica que tota comunitat o grup d'interès necessita i necessitarà sempre davant de les administracions i davant la Catalunya Interior. Com a Federació creiem plenament en la necessitat de poder acudir amb veu pròpia allà on hi hagin coses que sigui necessari dir. Volem, lògicament, exercir la nostra tasca amb plena autonomia d'opinió i d'acció, però al mateix temps volem fer-ho amb la màxima col·laboració amb el Consell de les Comunitats Catalanes de l'Exterior (del que molts membres de la FIEC hi formen part com a representants dels casals catalans), amb les federacions i consells d'altres comunitats de l'àrea lingüística catalana quan això sigui possible i en un clima de diàleg cordial i d'entesa amb les administracions catalanes i espanyoles en l'àmbit de les seves respectives competències.

Una federació com la FIEC ha de trobar el seu sentit i la seva representativitat en el què són i representen els casals i centres catalans allà on existeixen i allà on han creat dinàmiques de trobada i de coordinació regional o continental. A uns casals i centres catalans forts i actius correspondrà una federació forta i representativa i a una realitat de casals i centres catalans febles i poc actius no correspondrà altra cosa que una federació feble i de migrada capacitat d'interlocució. La FIEC no és ni serà ni més ni menys que el que els casals i centres catalans vulguin que sigui.

PRINCIPALS ACTIVITATS DE LA FIEC ENTRE LA VII I LA VIII ASSEMBLEA GENERAL

4. El nou Estatut d'Autonomia de Catalunya i la Catalunya Exterior

El 29 d'abril de 2004 la FIEC va ser convocada per la Ponència Redactora de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya per a aportar-hi els seus punts de vista sobre les comunitats catalanes de l'exterior al nou Estatut.

En relació a la redacció del nou Estatut d'Autonomia de Catalunya el primer que la FIEC va proposar era una cosa ben senzilla i òbvia i és que es reconegues la condició de català de fora, és a dir, aquelles persones que per les circumstàncies històriques o de present han decidit de manera permanent o provisional, desenvolupar la seva activitat a l'exterior del territori físic de Catalunya. Pel que fa a la condició política de català, l'estatut de 1979 s'hi referia en el seu article 6.2. Sempre fent referència a les persones de nacionalitat espanyola però oblidant algun tipus de reconeixement als catalans que, per les circumstàncies històriques o polítiques, han perdut o han decidit adoptar una ciutadania diferent de l'espanyola.

Un altre aspecte fonamental perquè la Catalunya Exterior estigui plenament integrada amb la resta del país és la seva participació electoral. Es fa del tot necessari que en la propera llei electoral de Catalunya es creï una

circumscripció específica per a la Catalunya Exterior, com ja tenen altres països europeus pels seus connacionals residents a l'estranger. Per acord de tots els grups parlamentaris el contingut de la futura llei electoral va quedar exclòs del text del nou Estatut de 2006.

Consideràvem també fonamental garantir l'ensenyament de la llengua catalana als catalans de l'exterior. Una llei específica del Parlament hauria de regular l'ensenyament de la llengua catalana a l'exterior, tant referida als catalans que viuen a l'exterior com pels estudiosos de la llengua catalana.

La FIEC va proposar les següents modificacions del text de l'Estatut de Catalunya de 1979:

Preàmbul (modificació del cinquè paràgraf)

El poble català proclama com a valors superiors de la seva vida col·lectiva la llibertat, la justícia i la igualtat, i manifesta la seva voluntat d'avançar per una via de progrés que asseguri una qualitat de vida digna per a tots els que viuen, resideixen i treballen a Catalunya, així com per a les comunitats catalanes de l'exterior.

Article 6 (tres nous apartats)

3. La Generalitat de Catalunya reconeix la catalanitat dels membres de les comunitats catalanes de l'exterior, amb independència de llur ciutadania personal actual, i reconeix llur dret a participar en la vida cultural i social del poble català, del qual són part. Una llei del Parlament de Catalunya regularà, sense perjudici de les competències de l'Estat, l'abast i el contingut del reconeixement esmentat.

4. Les comunitats catalanes establertes fora del territori administratiu de Catalunya, sigui a l'estranger o a una altra Comunitat Autònoma espanyola, tenen el dret a sol·licitar el reconeixement de la seva personalitat d'origen, entesa com el dret a col·laborar en la vida social i cultural de Catalunya i a compartir-la. Una llei del Parlament de Catalunya regularà, sense perjudici de les competències de l'Estat, l'abast i el contingut del reconeixement esmentat.

5. Correspondrà a la Generalitat de Catalunya sol·licitar de l'Estat espanyol que, per tal de facilitar la disposició anterior, celebri, quan així pertoqui, els tractats internacionals pertinents.

Article 31 (modificació)

1. El Parlament serà elegit per un termini de quatre anys, per sufragi universal, lliure, igual, directe i secret, d'acord amb la llei electoral que el mateix Parlament de Catalunya aprovarà. El sistema electoral serà de representació proporcional i assegurarà, a més, l'adequada representació de totes les zones del territori de Catalunya, així com la de les comunitats catalanes de l'exterior.

Després de l'esmentada compareixença de 2005, la FIEC va continuar mantenint una intensa correspondència i contacte amb diversos representants dels grups parlamentaris per a defensar aquests interessos bàsics de la Catalunya Exterior. La FIEC ha mantingut una acció constant de diàleg i recordatori a les forces polítiques durant 2005 i 2006 per tal d'obtenir un resultat, que no cau del cel, sinó que és el fruit de l'esforç de la Catalunya Exterior per a fer-se sentir durant el tràmit estatutari.

El text del nou Estatut de Catalunya, sotmès a referèndum el 18 de juny de 2006, després de la multitud d'atzars polítics i mediàtics que no resumirem aquí, es refereix a les comunitats catalanes de l'exterior en el següents termes:

ARTICLE 7. LA CONDICIÓN POLÍTICA DE CATALANS

1. Gaudeixen, com a catalans, dels drets polítics definits per aquest Estatut els espanyols residents a l'estranger que han tingut a Catalunya el darrer veïnatge administratiu, i també llurs descendents que mantenen aquesta ciutadania, si així ho sol·liciten, en la forma que determini la llei.

ARTICLE 13. LES COMUNITATS CATALANES A L'EXTERIOR

La Generalitat, en els termes establerts per la llei, ha de fomentar els vincles socials, econòmics i culturals amb les comunitats catalanes a l'exterior i els ha de prestar l'assistència necessària. Amb aquesta finalitat, la Generalitat, segons que correspongui, pot formalitzar acords de cooperació amb les institucions públiques i privades dels territoris i els països on es troben les comunitats catalanes a l'exterior i pot sol·licitar a l'Estat la subscripció de tractats internacionals sobre aquesta matèria.

La FIEC va considerar positivament que en el text del projecte d'Estatut d'Autonomia sotmès a referèndum s'hagi inclòs, per primera vegada a la història, el reconeixement de la condició política de català també per als connacionals que viuen fora del país, i que es dediqui un article específic a les comunitats catalanes de l'exterior en el text proposat que confereix drets en igualtat de condicions als catalans de l'exterior amb els catalans residents a Catalunya que es regularan mitjançant una llei específica del Parlament de Catalunya.

El 29 d'octubre de 2005 se celebrà, a Buenos Aires, la primera votació de la societat civil sobre la Proposta de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, aprovat per Parlament de Catalunya el 30 de setembre de 2005. Totes les entitats que participaren emeteren el seu vot favorable a l'Estatut aprovat pel Parlament de Catalunya. Aquesta votació, promoguda per la Federació Internacional d'Entitats Catalanes (FIEC), se celebrà en el marc de les entitats participants en la IX Trobada Cultural dels Casals Catalans del Con Sud d'Amèrica, tot i que estigué oberta a la participació de totes les entitats catalanes de l'exterior de Catalunya.

5. El Dia Internacional de la Catalunya Exterior

L'any 1998 va tenir lloc per primera vegada, promogut per la FIEC, la celebració del Dia Internacional de la Catalunya Exterior, que se celebra el diumenge següent al de la diada del Llibre i de la Rosa si Sant Jordi no s'escau en diumenge. L'objectiu d'aquesta diada és el de fer conèixer a Catalunya l'existència, la realitat i les possibilitats de la Catalunya exterior. En data 3 de setembre de 1998, el Parlament de Catalunya va iniciar els tràmits d'aprovació d'una Proposició no de llei sobre l'establiment del Dia Internacional de la Catalunya Exterior que va ser finalment aprovada. El Dia Internacional de la Catalunya Exterior té ara rang oficial i, en conseqüència, el govern de Catalunya ha de realitzar accions commemoratives d'aquesta diada. La FIEC ha vetllat perquè les institucions catalanes compleixin aquest compromís i per a aconseguir que el màxim d'actes s'organitzin arreu del món i a Catalunya al voltant d'aquesta Diada.

Des de la creació del Dia Internacional de la Catalunya Exterior, la FIEC editada cada any un cartell commemoratiu. En les edicions anteriors, el cartell commemoratiu del Dia Internacional de la Catalunya Exterior ha estat elaborat pels artistes Ràfols Casamada (1998), Antoni Clavé (1999), Josep Guinovart (2000), Chantal Ripol (2001), Roser Capdevila (2002), Sergi Mas (2003), Maria Girona (2004), Pilar Alférez Pinós (2005), Antoni Tàpies (2006), Núria Muñoz Ginesta (2007) i Carles Ballesteros (2008).

6. Ensenyament de la llengua catalana a l'exterior

La preservació i difusió de la llengua catalana és, per a la majoria de casals catalans, una preocupació primordial. A la situació pròpia de l'emigració hi cal afegir, pels catalans, el fet de no haver comptat històricament amb estructures oficials a l'exterior o amb una influència i participació de la cultura catalana a les polítiques educativa i cultural que es pogués reflectir en una gestió pluricultural per part de les ambaixades de l'Estat espanyol.

A partir de la creació de l'Institut Ramon Llull, l'any 2000, la coordinació de l'ensenyament del català, en tots els nivells, a l'exterior és competència d'aquesta institució. L'Institut Ramon Llull té com a objectiu, a través de la seva Àrea de Llengua, fomentar la capacitat docent del professorat amb l'organització de cursos, jornades, seminaris i sessions de formació i oferir-li l'assessorament didàctic que pugui necessitar, a banda d'elaborar programes didàctics específics adequats a les necessitats de les comunitats catalanes de l'exterior. Així, doncs, en l'actualitat l'Institut Ramon Llull coordina i gestiona les classes de català, i l'Àrea de les Comunitats Catalanes de la Secretaria d'Afers Exteriors en facilita el finançament. Una altra activitat que es duu a terme amb l'Institut Ramon Llull són els cursos de formació per al professorat de català de comunitats catalanes de l'exterior. Des del 2000 s'han organitzat cursos per a professors del Con Sud d'Amèrica i un altre, des del 2006, per a professors d'Europa.

En el cas dels cursos del Con Sud s'anomenen "Curs de Perfeccionament per a professors de català del Con Sud d'Amèrica". Inicialment, es realitzava cada dos al Centre Català de Rosario. A partir de l'any 2007 canvia la modalitat, ja que la Secretaria d'Afers Exteriors demanda a l'Institut Ramon Llull la

realització de l'esmentat curs cada any i a llocs diferents dins dels casals del Con Sud.

La finalitat d'aquestes jornades de formació és reforçar i ampliar els continguts metodològics en l'ensenyament de segones llengües i facilitar els recursos, les estratègies i les eines necessàries per millorar la qualitat de l'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua catalana. Hi participen professors de llengua, literatura i cultura catalanes de les comunitats catalanes de l'exterior dels àmbits geogràfics corresponents.

La FIEC i els representants de les CCE al Consell han donat suport a l'evolució positiva de la integració dels cursos de llengua catalana des del casals, en l'activitat que coordina l'Institut Ramon Llull pel que fa a subvencions, exàmens i altres. Desitgem, però, que alguns punts pendents com la disponibilitat d'un mètode audiovisual modern i un sistema autodidacta per a l'ensenyament del català i l'homologació del professorat en alguns països trobin solució en els propers temps. També es va fer arribar al Departament d'Educació de la Generalitat la petició que prengui la iniciativa per a proposar al Ministerio de Educación espanyol d'un Conveni que faciliti l'ús dels recursos públics de l'Estat per a l'ensenyament de la llengua catalana a les comunitats infantils de les CCE allà on hi hagi demanda i sigui tècnicament realitzable. Si bé el Departament d'Educació de la Generalitat (a la reunió del Consell de les CCE de 2006) es va comprometre a intentar portar endavant aquesta iniciativa, res no s'ha fet de moment.

A la convocatòria de 2008, les subvencions per l'ensenyament del català s'han incorporat a la demanda ordinària sense advertir explícitament les entitats.

7. Augmentar la participació electoral dels catalans de l'exterior

Com hem esmentat, la FIEC va demanar, durant el tràmit estatutari, que en la redacció de la futura llei electoral catalana s'inclogui una circumscripció específica per a la Catalunya Exterior, com ja tenen diversos països del nostre entorn. A les recents eleccions italianes els residents a l'exterior han tingut, per segon cop, l'oportunitat d'escollir 6 senadors i 12 diputats. El 38% dels italians residents a l'exterior varen votar en aquestes eleccions. Una xifra de participació que és un objectiu difícil d'assolir encara per a la Catalunya Exterior.

Només amb una alta participació de la Catalunya Exterior en els processos electorals immediats serà possible crear la força necessària per a fer-nos escoltar a fi que les forces polítiques no marginin, un cop més als catalans de l'exterior en la futura llei electoral.

Cal recordar que en les recents eleccions al Parlament de l'Estat Espanyol, el partit guanyador, el PSOE, portava en el seu programa la promesa de crear una circumscripció electoral per als espanyols a l'exterior. El compliment d'aquest compromís podria tenir obvies repercussions en les futures lleis electorals catalana i d'altres comunitats autònomes que en consideren la possible reforma.

En les convocatòries electorals al Parlament de Catalunya (de 2003 i 2006 en particular) i al referèndum sobre l'Estatut d'Autonomia de 2006, la FIEC va fer un especial esforç de sensibilització a les comunitats catalanes de l'exterior sobre la importància del vot dels residents de l'exterior. Val a dir que les millores en l'índex de participació no han estat espectaculars però després del 'pou' de participació de 1999/2000 les coses han anat millorant poc a poc fins a assolir el 27,8% de participació a les eleccions generals de 2008.

S'observa un cert contrast de participació entre eleccions catalanes i espanyoles (al voltant d'un 7/8% de major participació a les estatals) el que coincideix amb les tendències observades a la població catalana en general. El contrast pel que fa als partits més votats en un cas i un altra pot ser (com succeeix entre les catalanes de 2006 i les estatals de 2008) espectacular (no correspon a la FIEC fer-ne l'anàlisi política de causes i conseqüències).

Vots dels catalans de l'exterior al Parlament de Catalunya

	1995		1999		2003		2006	
Cens amb dret a vot (CERA)	50 427		87 235		100 042		108 851	
Vots emesos	14 437		15 516		18 639		22 658	
% Participació	28.6 %		17.8 %		18.6 %		20.8%	
C i U	5 523	38.3%	5 699	36.7%	6 261	33.6%	6 820	30.1%
PSC	4 830	33.5%	5 522	35.6%	5 058	27.1%	6 217	27.4%
PP	1 411	9.8%	1 500	9.7%	2 617	14.0%	2 854	12.6%
ERC	1 034	7.2%	997	6.4%	2 278	12.2%	2 311	10.2%
IC / EUiA	721	5.0%	457	2.9%	928	5.0%	1 288	5.7%
Els Verds-CEC	-		416	2.7%	485	2.6%	614	2.7%
Ciudadans	-		-		-		296	1.3%
Catalans al Món	-		100	0.6%	-		-	
altres	1 639	11.4%	817	5.3%	921	4.9%	2 258	10.0%

Font: Elaboració FIEC sobre dades de l'Institut Nacional de Estadística (INE)

Vots dels catalans de l'exterior al Congrés dels Diputats

	1996		2000		2004		2008	
Cens amb dret a vot (CERA)	54 814		87 594		102 484		114 036	
Vots emesos	19 042		20 005		25 976		31 658	
% Participació	34,7 %		22,9 %		25,4%		27,8%	
PSC	9 060	48,3%	7 548	38,2%	7 739	29,9%	15 755	49,8%
PP	2 655	14,1%	4 373	22,1%	6 011	23,2%	5 023	15,9%
C i U	4 816	25,7%	4 798	24,3%	6 006	23,2%	4 989	15,8%
ERC	796	4,2%	926	4,7%	3 210	12,4%	1 891	6,0%
IC / EUiA	850	4,5%	1 339	5,2%	1 210	4,7%		
Els Verds-CEC	189	1,0%	201	1,0%	548	2,1%		
altres	676	3,6%	820	4,1%	1 452	5,6%		

Font: Elaboració FIEC sobre dades de la Junta Electoral Central. Els resultats de 2008 no són encara oficials ni complets.

Al referèndum sobre la Constitució Europea de febrer de 2005 es va assolir una participació del 22,3% (sobre 108 107 inscrits) amb un 83,2% a favor del sí i un 13,9% a favor del no.

Al referèndum sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de juny de 2006 es va assolir una participació del 22,1% (sobre 108 388 inscrits) amb un 73,6% a favor del sí, un 21,2% a favor del no i un 5,2% de vot en blanc.

8. El 'Estatuto de la Ciudadanía Española en el Exterior'

El Congrés dels Diputats Espanyol va aprovar (per quasi unanimitat, cosa difícil en la passada legislatura) la Llei, de 14 de desembre de 2006, sobre el *Estatuto de la ciudadanía española en el exterior*. Aquesta llei actualitza la legislació espanyola en matèria d'emigració que datava dels anys 60. La Llei crea nous drets per a tots els espanyols residents a l'exterior entre els que destaquen l'assistència sanitària i l'atenció a les persones dependents, drets de participació en els òrgans de representació de l'emigració (*Consejo General de la ciudadanía española en el exterior*, CRE's), el compromís d'abordar la reforma de la normativa relativa a la nacionalitat dels descendents d'emigrants espanyols permetent que es pugui obtenir fins els néts d'espanyols d'origen, el dret a fomentar l'educació i la cultura espanyola d'origen (totes), el dret a votar presencialment i el dret al retorn. També s'incorpora un article 15.6 que reconeix la igualtat de gènere com a garantia davant qualsevol discriminació per raó de sexe. La Llei recull també el compromís de l'administració de l'Estat per a assegurar la permanent actualització del cens electoral. Reconeix, en relació amb els drets laborals, que el *Sistema Nacional de Empleo* permeti l'accés a la informació necessària als espanyols demandants d'ocupació des de l'exterior i als retornats. Finalment, el nou *Estatuto* crea la *Oficina del Retorno*, que substituirà l'antic *Instituto Español de Emigración*. Aquest organisme haurà de treballar en col·laboració amb les comunitats autònomes, atès que aquestes tenen àmplies competències en aquest àmbit. En el molt llarg procés d'elaboració de la Llei les associacions d'emigrants i altres organismes han estat àmpliament consultades.

La FIEC va anunciar en ocasió de la Trobada Mundial de 2005 la seva intenció de treballar per a un reconeixement de la realitat de les comunitats catalanes de l'exterior en aquesta Llei.

Els punts essencials reivindicats per la FIEC respecte d'aquesta llei eren:

- Una definició del concepte de ciutadania espanyola a l'exterior compatible amb la definició de membre d'una comunitat catalana de l'exterior adoptada a la Llei 18/1996 del Parlament de Catalunya, sobre relacions amb les comunitats catalanes de l'exterior.
- Una reforma de la *Ley 36/2002, de modificación del código civil en materia de nacionalidad española*, suprimint l'article 22.2.f i modificant l'article 20.1.b introduint que tindran dret a la nacionalitat espanyola les persones amb pare o mare, avi o àvia originàriament espanyols (això es va obtenir en una modificació posterior d'aquesta llei).
- Coordinació de l'Estat amb les Comunitats Autònomes, las Corporacions Locals, etc. Entenent que la futura llei havia de ser entesa dins el que la Constitució Espanyola fixa com a llei de bases.
- El respecte al caràcter plurilingüístic de l'Estat espanyol en matèria d'educació i cultura.

- La coordinació entre la futura Oficina Española del Retorno i la Oficina de Gestió Unificada del Pla d'Ajuda al Retorn (OPAR).
- La circumscripció electoral de l'exterior.

La FIEC es va adreçar per carta al *Director General de Emigración* del Govern espanyol a març de 2005, va mantenir un contacte constructiu amb el Govern espanyol i va aprovar a octubre de 2005 (a Buenos Aires) un informe adreçat a tots els grups parlamentaris que va servir de base a la compareixença de la FIEC davant la *Comisión de Trabajo y Asuntos Sociales del Congreso de los Diputados* el 22 de març de 2006. Cal assenyalar que algunes de les propostes apuntades per la FIEC varen ser retingudes en el text final de la Llei.

Podeu descarregar el text complet de la compareixença de la FIEC al Congrés dels Diputats a

http://www.congreso.es/public_oficiales/L8/CONG/DS/CO/CO_535.PDF

9. El problema del retorn

Segons informava el diari *El Punt* a la seva edició del passat 15 d'agost de 2007, uns 400 emigrats o exiliats, o els seus familiars, s'han beneficiat des del 2004 del pla d'ajuda al retorn de la secretaria per a la Immigració de la Generalitat. El pla, que va néixer en forma de llei el 2002 i va ser dotat de pressupost dos anys després, pretén ajudar els catalans que es troben a l'estranger i que no poden tornar perquè passen per una situació econòmica difícil. La majoria de persones que han vist reconeguda la seva condició de retornat provenen de països sud-americans, com ara l'Argentina, Xile i Veneçuela, es troben en edat laboral i decideixen quedar-se a viure a Barcelona i l'àrea metropolitana.

En els primers set mesos del 2007, l'oficina del pla d'ajuda al retorn (OPAR) ha rebut 600 sol·licituds d'informació, 109 per obtenir la condició de català retornat i 131 més per beneficiar-se de les prestacions. L'interès dels catalans que es troben a l'exterior no decau –malgrat que no s'ha produït cap allau– cinc anys després de l'aprovació de la llei de mesures de suport al retorn dels catalans emigrats i els seus descendents el 2002.

A través de l'oficina, els catalans retornats obtenen ajuts econòmics que van de 600 a 800 euros i informació per buscar feina i un allotjament i el suport administratiu per tramitar ajuts i tot tipus de documentació. La condició de retornat dura fins a dos anys després d'empadronar-se. Durant aquest temps, es poden beneficiar de prestacions econòmiques, per a l'homologació de títols i del carnet de conduir. Segons fonts de l'oficina, actualment hi ha dos pisos pont d'acollida que gestionen a Barcelona i Parets del Vallès dues entitats solidàries. A més, existeix un acord amb la Xarxa d'Habitatges d'Inclusió i la Xarxa d'Albergs de Catalunya per a la primera acollida. De fet, uns dels principals problemes que tenen els retornats és l'habitatge.

L'any 2004 es van presentar 179 sol·licituds de reconeixement de la situació de retornat. Val a dir, però, que aquestes inclouen tant famílies amb més d'un

membre com una única persona. Així, per exemple, es pot entendre que durant el mateix any es beneficiessin dels ajuts prop de 300 persones. El govern va destinar 83.000 euros en prestacions. L'any 2006, la xifra va superar els 300.000 euros. Cal destacar que l'any 2007 1.500 persones van demanar informació sobre el pla, més del triple que durant el 2005. Tot i això, el nombre de sol·licituds de reconeixement són similars: 180 durant el 2006 i 179 el 2005.

Pel que fa a l'origen de les persones retornades, destaca la presència de quatre països: l'Argentina, Veneçuela, Xile i l'Uruguai. Malgrat això, s'ha demanat informació des de molts altres països com ara el Perú, el Brasil, Mèxic, Bolívia i els Estats Units. La majoria de les persones (un 85%) que retornen estan en edat laboral malgrat que també hi ha un grup que té més de 65 anys. Un cop arriben a Catalunya, se solen empadronar a Barcelona. De fet, aquests són un 42% dels retornats l'any passat. També trien com a residència altres ciutats de l'àrea metropolitana com ara Terrassa, Sabadell, Molins de Rei i l'Hospitalet.

10. El problema de la nacionalitat pels catalans de l'exterior

Diverses Assemblees de la FIEC, Trobades Continentals i els representants de les CCEE al Consell havien expressat el seu desacord amb la Llei 36/2002, de modificació del codi civil en matèria de nacionalitat espanyola, adoptada pel Congrés de Diputats espanyol.

La tan promesa modificació del Codi Civil en matèria de nacionalitat va arribar el desembre de 2007 amb les disposicions previstes a la Llei 54/2007, d'Adopció Internacional, de 28 de desembre de 2007, que estableix a la Disposició Final Quarta (que entrarà en vigor al novembre de 2008). El text de la Llei modifica diversos articles del Codi Civil. Amb els canvis introduïts es permet que els nets d'espanyols nascuts a l'estranger puguin adquirir la nacionalitat espanyola i que els fills d'espanyols que no varen néixer a Espanya, atès que els seus pares i avis van emigrar del país en el passat, puguin arribar a adquirir la nacionalitat espanyola. El text adoptat és el següent:

"1. La presente Ley entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el Boletín Oficial del Estado.

Se exceptúa de lo anterior la reforma de los artículos 20.1.b), 20 bis y 22.2.f) del Código Civil, que entrarán en vigor al año de dicha publicación. La opción para adquirir la nacionalidad española en aplicación de estos artículos caducará en el plazo de dos años contado desde su entrada en vigor".

Les modificacions del Codi Civil surten recollides als apartats dos, tres y quatre de la Disposició Final Primera

"b) Los descendientes de español o española, siempre que su padre o madre hayan sido españoles de origen, con independencia del lugar y de la fecha de nacimiento de cualquiera de ellos".

"Los hijos de española de origen nacidos antes de la entrada en vigor de la Constitución de 1978 que hubieran seguido la nacionalidad extranjera del

padre, podrán optar por la nacionalidad española de origen cumpliendo con las condiciones previstas en los artículos 21.3 y 23 de este Código”.

“f) El nacido fuera de España que sea descendiente de abuelo o abuela originariamente españoles”.

Amb aquestes modificacions s'elimina l'exigència que els pares de la persona que opta a la nacionalitat hagin de ser nascuts a Espanya. Aquest canvi facilita l'accés a la nacionalitat dels nets d'espanyols. També s'elimina la discriminació respecte de les dones nascudes abans de l'aprovació de la Constitució, que no podien transmetre la nacionalitat als seus descendents.

Amb aquest redactat el previsible increment del nombre de persones que recuperin la nacionalitat espanyola (i els seus drets com a catalans quan sigui el cas) no tindrà conseqüències abans de finals de 2008 o principis de 2009.

Adicionalment i després d'un llarg procés de discussió al Parlament espanyol, on la FIEC també va fer arribar la seva opinió als grups parlamentaris, el *Boletín Oficial del Estado (BOE)* va publicar el 27 de desembre de 2007 la *Llei 52/2007, de 26 de Diciembre, por la que se reconocen y amplían derechos y se establecen medidas en favor de quienes padecieron persecución o violencia durante la guerra civil y la dictadura*, més coneguda com a *Ley de la Memoria Histórica*. La Disposició addicional setena de la llei facilita la adquisició de la nacionalitat espanyola pels descendents d'emigrants i dels exiliats.

La llei entrarà en vigor al dia següent de la publicació en el BOE, amb excepció de la Disposició Addicional Setena que ho farà un any després de la publicació. Es a dir que entrarà en vigor el 27 de desembre de 2008.

El text del BOE es el següent:

“Disposición adicional séptima. Adquisición de la nacionalidad española.

1. Las personas cuyo padre o madre hubiese sido originariamente español podrán optar a la nacionalidad española de origen si formalizan su declaración en el plazo de dos años desde la entrada en vigor de la presente Disposición adicional. Dicho plazo podrá ser prorrogado por acuerdo de Consejo de Ministros hasta el límite de un año.

2. Este derecho también se reconocerá a los nietos de quienes perdieron o tuvieron que renunciar a la nacionalidad española como consecuencia del exilio”.

Una de les grans incògnites és quina definició de 'exiliado' s'adoptarà per part del Govern espanyol i quines implicacions tindrà això pels catalans de l'exterior i especialment per els nets dels 'exiliats' com els entenem a Catalunya a fi d'evitar qualsevol discriminació amb els nets dels qui van abandonar Catalunya o Espanya per d'altres motius.

Cal també afegir que mentre l'anterior modificació del Codi Civil en matèria de nacionalitat, mitjançant la Llei 40/2006, semblava posar fi a la discriminació generada als nets segons el lloc de naixement dels pares, la *Ley de Memoria Histórica* no acaba amb aquesta discriminació. Això és així perquè l'article 20.1.b) del Codi Civil (que estableix que podran optar a la nacionalitat espanyola aquelles persones *“cuyo padre o madre hubiera sido*

originariamente español y nacido en España”), continua vigent. Encara que aquesta disposició legal queda ‘en suspens’ durant dos anys, la *Ley de Memoria Histórica* no preveu que es modifiqui i al final del termini establert per a realitzar la declaració d’opció per a la nacionalitat espanyola es tornarà, si no es modifica el Codi Civil, a la actual normativa.

11. Compareixences de la FIEC al Parlament de Catalunya

El 14 de desembre de 2005, la FIEC va comparèixer davant la Comissió Permanent de Legislatura d’Actuacions Exteriors, Cooperació i Solidaritat, del Parlament de Catalunya, per a informar sobre la situació actual i els projectes de futur del moviment associatiu català arreu del món.

Montse Aymamí, presidenta de la FIEC, i Xavier Tudela, secretari general, varen explicar als diputats assistents el que és la FIEC, la tipologia de la presència catalana en el món, la identitat catalana i la seva transmissió. Es va detallar també la problemàtica de l’ensenyament de la llengua catalana a l’exterior, es va parlar, alhora, de l’estructura actual del Govern de Catalunya en relació a les comunitats catalanes de l’exterior, la posició de la FIEC sobre al projecte de reforma de l’Estatut d’Autonomia de Catalunya, de la necessitat de disposar d’una llei electoral pròpia per a Catalunya, en la qual hi hagi una circumscripció específica per a la Catalunya Exterior, sobre la modificació de la Llei 18/1996, del Dia Internacional de la Catalunya Exterior, dels premis FIEC, Batista i Roca i FOCIR, etc.

Els diversos grups parlamentaris varen fer intervencions sobre les opinions, propostes i recomanacions aportades per la FIEC. Totes les intervencions varen reconèixer la tasca que duu a terme la FIEC i les entitats catalanes de l’exterior i encoratjaren a continuar el treball de promoció i projecció de la nostra llengua i cultura en les àrees d’influència de les entitats.

Tot i que hi ha una voluntat dels grups parlamentaris i de la FIEC de que aquesta compareixença sigui anual, en els anys 2006 i 2007 no va ser possible ateses les múltiples circumstàncies polítiques i electorals per les que ha passat el país. Esperem que serà possible de nou en aquest 2008.

12. Els Premis Batista i Roca, el Premi FIEC i altres reconeixements

La FIEC agraeix a l’IPECC (Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana) la seva tasca i, especialment, la institucionalització dels Premis Batista i Roca que des de fa més de vint anys constitueixen l’única mostra de reconeixement públic a la tasca anònima i constant de centenars de catalans d’arreu del món.

Aquest reconeixement creiem ha tingut el seu just complement amb la institucionalització, a partir del 2000, del Premi FIEC que reconeix la feina de suport al millor coneixement de la Catalunya Exterior feta per persones públiques o privades residents a Catalunya. El Premi s’atorga cada dos anys.

Els guardonats amb el premi FIEC han estat:

2002: Josep-Lluís Carod-Rovira, Josep Nubiola i Víctor Castells.
2003: Revista Serra d'Or i Pare Miquel Batllori (†).
2004: Aplec Internacional de la Sardana i Carles Duarte.
2006: F.C. Barcelona i Miquel Calzada.

La FIEC desitjaria que l'atorgament d'ambdós premis es fes en una única Nit de la Catalunya Exterior amb suport institucional i repercussió mediàtica i sens pretendre crear o duplicar el que ja existeix.

13. El permanent desgavell administratiu

En el nou organigrama de la Generalitat, després de la constitució del nou Govern, les Comunitats Catalanes de l'Exterior (CCE), queden adscrites al Departament de la Vicepresidència. L'Àrea de Casals Catalans queda adscrita a la Direcció General de Projecte Internacional d'Organitzacions Catalanes dins la Secretaria d'Afers Exteriors.

Tant la FIEC com els representants de les CCE hem expressat reiteradament el nostre desig d'estabilitat institucional de les CCE dins un Departament de la Generalitat al llarg de tota la legislatura que pugui evitar els desgavells administratius que hem hagut de patir els darrers anys.

Reproduïm a continuació el text de la carta adreçada pel Secretari General Adjunt de la FIEC al Conseller de la Vicepresidència el passat dia 4 de gener de 2008 que, creiem, resumeix bé alguns aspectes de l'esmentat desgavell administratiu que ha afectat tant el procés de concessió de subvencions com el funcionament del Consell de les CCE:

Benvolgut Josep-Lluís,

En les darreres setmanes les entitats catalanes d'arreu del món hem rebut diverses cartes i/o missatges electrònics en els quals se'ns anuncia la propera convocatòria de la Trobada d'Entitats Catalanes d'Arreu del Món pel proper mes d'abril de 2008. Aquestes cartes i missatges venen signades per una diversitat de directors generals, secretaris, responsables d'àrea i altres funcionaris i càrrecs del Departament de la Vicepresidència de la Generalitat de Catalunya dels que, en la majoria de casos, en desconeixem les competències dintre de l'organigrama actual del Departament que dirigeixes, atès que mai ningú ens ha informat de les funcions exactes de totes aquestes persones pel que fa referència a les relacions amb les comunitats catalanes de l'exterior.

Amb certa sorpresa he llegit també al diari *El Punt*, del 31 de desembre de 2007, una extensa informació sobre aquesta Trobada en que es donen dades, dates i informacions sobre la convocatòria de les que, crec, la immensa majoria de dirigents de les comunitats catalanes de l'exterior en som, a dia d'avui, totalment ignorants.

Lògicament, sé perfectament que les dinàmiques organitzatives a l'administració pública segueixen calendaris i pautes que no tenen perquè coincidir amb les de les entitats de la societat civil. Tot i així, i atès que com molts altres dirigents de comunitats catalanes de l'exterior, he tingut l'ocasió de viure, des de 1994, la preparació d'aquestes trobades crec que és convenient que et faci arribar algunes observacions sobre el procés seguit fins ara en la preparació d'aquesta Trobada.

Durant la darrera sessió del Consell de les Comunitats Catalanes de l'Exterior, que es va reunir el desembre de 2006 sota la teva presidència, recordaràs que, d'acord amb tu i amb els responsables de l'època de l'àrea de casals catalans (parlem de fa un any però aparentment la gran majoria d'aquests responsables ja no hi són), es va establir una programació de treball per a la preparació de la futura trobada en que els punts referents a la reforma de la Llei 18/1996, de relacions amb les comunitats catalanes de l'exterior, que hauria de desenvolupar les previsions del nou Estatut d'Autonomia, l'aplicació de la nova Llei estatal sobre la 'Ciudadanía española en el exterior', les qüestions referents a la futura Llei electoral catalana i la reforma del Codi Civil espanyol en matèria de nacionalitat hi tenien un paper preponderant. Es va decidir establir, per part dels representants dels casals a l'esmentat Consell, dues ponències o grups de treball que haurien de formular propostes en, al menys, dos d'aquests àmbits (Llei 18/1996 i nacionalitat) sense que després s'hagi donat cap oportunitat per a la continuïtat d'aquests treballs.

De forma abrupta i sorprenent la reunió del Consell de les Comunitats Catalanes de l'Exterior prevista per a finals de 2007, que complementava el calendari normal de reunions de 'legislatura' dels membres del Consell (atesa la no convocatòria de totes les reunions anuals previstes), ha estat cancel·lada. Lògicament, aquesta reunió hauria d'haver servit, com sempre ha estat el cas en Trobades Mundials anteriors, per donar als casals l'oportunitat de consensuar i discutir amb l'administració el programa de la propera Trobada.

En paral·lel, i amb terminis molt limitats, s'ha procedit a iniciar el procés de renovació dels membres del Consell de les Comunitats Catalanes de l'Exterior. Quelcom que no es pot discutir des del punt de vista de la normativa, però que arriba en un moment extremament inoportú i deixa als responsables de l'àrea de casals catalans (siguin els que siguin) i als casals catalans sense la necessària interlocució en la preparació de l'esmentada Trobada Mundial.

Crec que no pots oblidar que des de 2004, des de la banda de l'administració (a excepció de Rafael Caballeria), els canvis de directors generals, secretaris generals, directors d'agències diverses, altres funcionaris i els canvis en el Departament a la que estan adscrites les Comunitats Catalanes de l'Exterior han estat constants, confusos i han tingut greus conseqüències en el funcionament administratiu de la relació Govern de la Generalitat/Comunitats Catalanes de l'Exterior (cas de les subvencions, de la relació casals/Llull en la preparació de Frankfurt 2007, etc.).

L'anul·lació de la reunió del Consell de les Comunitats Catalanes de l'Exterior no és més que la darrera mostra d'una manera de fer que resulta difícil de continuar excusant i justificant.

També en paral·lel, les diverses sol·licituds de reunió entre la FIEC (Federació Internacional d'Entitats Catalanes) que, agradi o no agradi als directors generals, secretaris generals, etc. del Departament que dirigeixes, representa a una gran majoria de les entitats catalanes de l'exterior, per tal de fer arribar les inquietuds d'aquestes entitats catalanes, han estat sistemàticament rebutjades. A això cal afegir les dificultats que els teus serveis volen posar a la celebració, durant els dies de la Trobada Mundial, de l'Assemblea General de la FIEC (tal i com s'havia fet sempre i sense problemes en les dues Trobades anteriors) que, com pots comprendre, es farà igualment durant els dies de la Trobada amb el vostre suport o sense aquest suport, que únicament consisteix en deixar una sala a l'hotel de la Trobada i adequar el calendari de reunions perquè no hi hagi coincidències horàries.

Tota aquesta situació s'ha vist complementada amb la decisió de no permetre la participació autònoma de certes federacions de casals a la Trobada (cas de Casa Nostra de Suïssa), el que és un clar indicatiu que el desconeixement de la realitat associativa de les Comunitats Catalanes de l'Exterior sembla massa estesa entre els directors generals, secretaris generals, etc. del Departament que dirigeixes. Crec, sincerament, que hauries de posar ordre en aquesta situació i fer una seriosa crida a normalitzar les relacions entre casals i administració que ha de basar-se, sobretot, en una bona dosi de diàleg i mutu coneixement i no en la convicció que des de Via Laietana 26 es coneix millor la realitat de les Comunitats Catalanes de l'Exterior que des de l'exterior.

Espero que, amb caràcter d'urgència, es doni una solució satisfactòria a la interlocució entre casals i administració que permeti la convocatòria d'una reunió del Consell de les Comunitats Catalanes de l'Exterior i d'una reunió entre els teus serveis i la FIEC per a garantir l'èxit d'aquesta propera Trobada.

14. Subvencions 2007

El pressupost destinat a les comunitats catalanes de l'exterior (partida nominativa en els pressupostos de la Generalitat) s'ha anat incrementant, sobretot en els dos darrers anys, fins a arribar a 1.900.000 € el 2006. A banda d'aquest import, també s'han destinat a programes i accions que tenen com a destinatàries finals les comunitats catalanes un total aproximat de 450.000 €.

Les línies actuals de subvenció, a través de convocatòries anuals, continuaran essent: ajuts amb caràcter assistencial, ajuts per a manteniment de seus, ajuts per a activitats ordinàries i extraordinàries, ajuts per a despeses corrents de funcionament de l'entitat i ajuts per a rehabilitació i adquisició de seus.

El creixement pressupostari dels darrers anys és moderadament satisfactori però:

- la FIEC dona suport a la demanda de la Xarxa del les CCE d'Europa (Novembre 2006) en el sentit de: *Sol·licitem agilitar la gestió de les subvencions a través de convocatòries plurianuals, la generalització del pagament per bestreta o qualsevol altre mecanisme que es consideri oportú i que permeti major flexibilitat en la gestió del pressupost de les entitats i menor desfàsament entre la recepció dels ajuts i la planificació i la gestió de les activitats.*

- la valoració de l'euro els darrers anys fa que el canvi en moneda local sigui cada vegada menys favorable a les CCE's d'Amèrica. Per exemple al Brasil el canvi de la subvenció que era R\$ 3,50 per euro un parell d'anys enrere ara és només R\$ 2,60 (disminució d'un 25% menys).

- l'atorgament dels imports de les subvencions anuals no sempre tenen un criteri definit i clar.

- ha crescut també la quantitat de CCE's reconegudes en el període i en lògica conseqüència el pressupost s'ha de dividir entre més entitats.

15. Altres programes i activitats de la Generalitat per a les CCE

Hi ha tres programes que es gestionen a través de l'Àrea de les Comunitats Catalanes de l'Exterior de la Secretaria d'Afers Exteriors: El programa de beques per cursar estudis de tercer cicle (màsters i postgraus, i estades pre i postdoctorals) en universitats catalanes i el d'estades a comunitats catalanes de l'exterior (ACC) per a joves.

El Fòrum Jove de les Comunitats Catalanes de l'Exterior ha esdevingut un espai de reflexió, formació i aprenentatge per a contribuir a la renovació generacional de les comunitats catalanes.

A banda de les subvencions a entitats l'acció del Govern de la Generalitat envers les CCE inclou accions d'ajuts assistencials (poder atendre aquells catalans que, per diferents circumstàncies, es troben en una situació d'especial precarietat) amb una línia especial d'ajut assistencial a Cuba.

16. Més suport a les Trobades regionals o continentals de Comunitats Catalanes de l'Exterior

Entre les altres propostes dels membres representant les CCE al Consell hi destaquem la petició explícita de més suport a les Trobades regionals o continentals de Comunitats Catalanes de l'Exterior amb ritme bianual i una reunió anual de dirigents i el suport a la continuïtat de les Trobades Culturals del Con Sud d'Amèrica amb un nou esquema descentralitzat decidit per les mateixes entitats del Con Sud.

17. Una agenda cultural única sobre les activitats culturals catalanes a l'exterior

Una agenda cultural única sobre les activitats culturals catalanes a l'exterior permetria una millor coordinació entre entitats públiques i privades i una millor circulació de la informació. Es va mencionar la certa manca de coordinació a l'entorn de la *Frankfurter Buchmesse* a l'octubre 2007. La representant de l'Institut Ramon Llull present a la reunió va declarar la intenció del IRL de tenir una bona coordinació amb les CCE de la zona. El balanç d'aquesta coordinació no és, però, massa satisfactori.

18. Cens de catalans residents a l'exterior

El compliment de l'article 26 de la vigent Llei 18/1996 sobre relacions amb les comunitats catalanes de l'exterior pel que fa a l'elaboració del cens de catalans residents a l'exterior és inajornable. Tot grup social necessita d'una avaluació estadística de les seves necessitats. La inclusió d'aquesta obligació al Pla Estadístic de Catalunya sembla imprescindible.

19. Participació de la FIEC a altres congressos

La FIEC va ser convidada a participar al Col·loqui Memorial Democràtic que va tenir lloc a Barcelona del 17 al 20 d'octubre del 2007, organitzat per la Direcció General de la Memòria Democràtica de la Generalitat de Catalunya. La Presidenta de la FIEC hi va presentar una ponència sobre els resultats de

les enquestes sobre la identitat i la transmissió dels valors catalans, realitzada entre membres del Casal Català de Grenoble.

La FIEC va ser convidada a participar els dies 4, 5 i 6 d'octubre de 2006 a Barcelona al 5è Congrés Nacional de la Gent Gran, organitzat pel Departament de Benestar i Família, de la Generalitat de Catalunya. Hi van participar 30 representants de les Comunitats Catalanes de l'Exterior i de la FIEC.

ALGUNES PROPOSTES DE FUTUR

20. La necessària reforma de la Llei 18/1996, de 27 de desembre, de relacions amb les comunitats catalanes de l'exterior

Tradicionalment, l'actitud de les administracions públiques, i de la societat catalana en general, ha estat de desconeixement i de distància pel que fa a la realitat de la Catalunya Exterior. Un canvi molt significatiu en aquesta actitud el va suposar l'aprovació, per unanimitat de totes les forces polítiques presents al Parlament de Catalunya, a finals de 1996, de la Llei 18/1996, de 27 de desembre, de relacions amb les comunitats catalanes de l'exterior completada pel Reglament 118/1998, de 26 de maig de 1998. Les primeres demandes per a tenir una Llei d'aquestes característiques havien estat exposades a la I Trobada de Casals Catalans del món l'any 1990. Amb aquesta llei es va donar, per primera vegada a la història, un reconeixement formal i jurídic de la presència catalana en el món. Drets i deures hi són reconeguts i és el marc a partir del qual es contemplen les relacions oficials i institucionals entre la Catalunya Interior i la Catalunya Exterior. Aquesta Llei consagra un principi fonamental, àmpliament sentit per tota la Catalunya Exterior: el de garantir la plena igualtat de tracte entre els ciutadans o entitats residents o domiciliats a Catalunya amb els residents o domiciliats fora del territori català. Això feia i fa necessari un canvi en el comportament i en la mentalitat, tan quotidiana com pressupostària, de les administracions que, en general, està encara prou lluny d'haver-se assolit.

Així es produïren algunes mancances que entenem s'haurien d'esmenar. El tema més important és que la llei, només parla de casals o entitats catalanes i els seus associats, sense tenir en compte que fora de Catalunya hi ha molts catalans que no pertanyen a cap casal, i que queden exclosos dels beneficis que atorga la llei encara que siguin tan catalans i tinguin els mateixos drets com qualsevol altra. La Llei ha deixat fora potser un 80 o 90 % de catalans exiliats o emigrats que han de tenir, pel seu origen, els mateixos drets que els membres d'una entitat catalana en siguin o no socis. És clar que el que es desitja és que els catalans s'apropin als casals, però això no pot ser, de cap manera, obligatori.

També hi ha una exclusió per rebre subvencions o ajut econòmic, a aquelles entitats que al seu país d'acollida no tenen, per múltiples raons, personalitat jurídica. D'aquesta manera queden excloses algunes entitats que fa molts anys que han fet una bona tasca difonent la cultura i la presència catalana a l'exterior d'una manera callada, contínua i de gran importància i que de cap

manera poden ser diferenciades de les altres, també meritòries, pel sol fet de no tenir personalitat jurídica reconeguda. Entenem que hauria estat més just reconèixer a les entitats que tenen una meritòria tradició per la seva trajectòria i solament demanar certes condicions a les que es puguin formar en un futur. No sembla just desconèixer, per decret, 20, 30 o 50 anys de fer catalanitat, amb condicions, gairebé sempre, de força sacrifici.

Altres aspectes que haurien de ser també objecte de reforma de l'articulat de la Llei s'han mencionat en d'altres punts d'aquest document i no els repetirem aquí. Es el cas de la política de subvencions, el dret a rebre ensenyament de la llengua catalana, l'estatut dels professors de català, la creació de la Fundació FIEC i del funcionament del Consell de les Comunitats Catalanes.

Considerem que el Parlament de Catalunya hauria d'abordar en aquesta legislatura la reforma de la Llei 18/1996 de relacions amb les comunitats catalanes de l'exterior.

En el discurs inaugural de la reunió del Consell de les CCE de 2006, el Conseller Sr Carod-Rovira va anunciar la intenció del Govern de redactar una nova Llei de relacions amb la Catalunya exterior que actualitzi la Llei 18/96 de relacions amb les CCE i per tant "*adaptar-la a les circumstàncies actuals*". Segons el vicepresident, aquesta Llei ha de permetre "*recollir la realitat de la nova emigració catalana*" basada no tant en raons polítiques o econòmiques sinó, per exemple, per motius de mobilitat professional. Aquesta Llei ha de permetre també consolidar l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) entre les relacions de l'administració i les comunitats que viuen a l'exterior. També es va anunciar la intenció del Govern de vetllar per una coordinació més estreta entre les futures delegacions de la Generalitat que hi ha la intenció d'obrir en alguns països, tots els organismes de l'administració amb competències a l'exterior i les CCE. També va apuntar que la futura Llei inclouria la creació d'una Agència de Comunitats Catalanes de l'Exterior (ACCE).

Hi ha plena coincidència en aquest punt amb els representants de les CCE i en el que la FIEC porta reclamant des d'anys. La Llei 18/1996 sobre relacions amb les comunitats catalanes de l'exterior va ser en el seu moment una excel·lent Llei al servei de les entitats, pel seu reconeixement i coordinació. La Llei, però, no conté gairebé referències a les persones. Una nova Llei reformada que repregui els drets i obligacions de les entitats presents a la Llei 18/1996 i que sigui també un Llei orientada a les persones catalanes residents a l'exterior sembla necessària. La Llei estatal '*Estatuto de la Ciudadanía Española en el Exterior*' ha creat un marc legal inevitable, però segurament útil, per a la reforma de la Llei catalana. Els membres del Consell representants de les CCE es van comprometre, prèvia consulta a les CCE, a presentar propostes als Grups Parlamentaris al Parlament de Catalunya i a dialogar amb les autoritats de la Generalitat en el procés d'elaboració de la nova Llei i esperen ésser consultats sobre el tema en el futur. Malauradament l'esmentada dissolució 'abrupta' del Consell va impedir portar endavant aquestes iniciatives.

La creació d'una Agència de Comunitats Catalanes de l'Exterior (ACCE) té el ple suport des representants de les CCE i de la FIEC si és un organisme amb autonomia pressupostària i amb una adscripció orgànica estable.

Diverses Assemblees de la FIEC i Trobades Continentals han donat la seva aprovació al projecte de constitució de la Fundació FIEC (nom provisional). Aquesta fundació tindrà com a objectiu el de garantir als catalans residents a l'exterior en situació difícil, alternatives de suport social i de prestacions, suport econòmic permanent, assistència mèdica, retorn a Catalunya de gent gran sense recursos que no poden accedir a les pensions no contributives de l'Estat espanyol, etc. La Fundació (de la que la Generalitat n'hauria de ser el patró principal juntament amb el sector privat amb interessos a Amèrica i altres institucions de caràcter social) cercaria la màxima col·laboració i convenis amb entitats d'atenció social i sanitària existents principalment a Amèrica, on la manca d'uns sistemes de protecció social universals, accessibles i viables ha deixat a molts catalans en situacions de dificultat extrema.

***Junta Directiva de la FIEC
Abril de 2008***

**JUNTA DIRECTIVA DE LA FIEC
(2005-2008)**

Presidenta:	Montserrat Aymamí (Grenoble)
Vicepresident Amèrica del Sud:	Àngel Perella (Rosario)
Vicepresidenta Amèrica del Nord:	Hellena Cardús (Houston)
Vicepresident Amèrica del Nord:	Pere Garriga (Califòrnia)
Vicepresident Europa:	Tomàs Soler (Madrid)
Vicepresident Oceania i Àsia:	Joan Simon Codina (Melbourne)
Secretari General:	Xavier Tudela (Barcelona)
Secretari General Adjunt:	Antoni Montserrat Moliner (Luxemburg)
Vocal Llengua:	Clara-Eugènia Villalonga (Colònia)
Vocal Promoció:	Joan Carles Muñoz (Mendoza)
Vocal Comunicació:	Màrius Vendrell (Sao Paulo)
Vocal Afers socials:	Josep Subirana (Zuric)
Past-President:	Josep Maria Solé Cavallé (Montevideo)

ANNEX ESTADÍSTIC

La nostra pretensió al publicar com a Annex estadístic les dades d'inscripció al CERA (*Censo Electoral de Residentes Ausentes*) no és, per descomptat, la de donar cap panoràmica exhaustiva sobre la presència catalana al món. Es tracta només de donar una certa informació comparativa sobre l'evolució de les comunitats catalanes per circumscripcions consulars.

Com hem repetit moltes vegades és necessària l'elaboració d'un cens fiable de catalans de l'exterior que tingui en compte a més dels 114.036 catalans inscrits al CERA a març de 2008 les dades de persones no inscrites als registres consulars, les dades de persones havent renunciat a la nacionalitat espanyola, les dades de moviment de població des de Catalunya a l'interior de l'Estat Espanyol, els menors de 18 anys i aquelles altres que puguin aportar directament els casals referides, especialment, a segones, terceres i quartes generacions.

Entenem, però, que les xifres que presentem aquí poden tenir un cert interès documental per a totes les entitats catalanes del món. Els moviments a l'alça de les xifres d'inscripció consular al CERA entre 1999 i 2006 (que són les més recents) poden reflectir tres situacions principals:

- un increment notable de la presència catalana en unes certes àrees com per exemple a les Illes Britàniques on l'augment és real i espectacular (cas de Dublín, Londres, Manchester i Edimburg) entre 1999 i 2003 i tot i que molt més moderat a 2006 i en certes ciutats europees mitjanes tant a Itàlia (Milà) com a Alemanya (Munic, etc.). Andorra continua essent el destí de treball privilegiat a Europa.;
- un increment notable de la inscripció consular deguda a un deficient funcionament dels registres de matrícula consular. Molt deficient en el cas d'Amèrica Central on no hi han hagut moviments migratoris però on els augments d'inscrits poden arribar al 300%;
- una combinació d'ambdues situacions. Es al cas als EUA (Nova York, Los Angeles, San Francisco) i a Suïssa;
- un increment de les recuperacions de nacionalitat espanyola. Cas de la majoria d'oficines consulars al continent americà i sobretot a Argentina (Mendoza, Buenos Aires, Rosario), Brasil (São Paulo), però també a Equador, Xile, Paraguai, etc. Aquesta tendència s'ampliarà encara més a 2009 amb l'entrada de la nova Llei de nacionalitat;
- en canvi, i per regla general, els descensos en la inscripció obeeixen clarament a una tendència descendent en la presència catalana a les zones on això es produeix.

Finalment cal tenir en compte que una circumscripció consular no es compon moltes vegades d'una única ciutat sinó que inclou una gran nombre de ciutats i regions d'un país. Per a no allargar la llista de consolats ens hem limitat a detallar aquelles on la inscripció a 2008 assoleix, al menys, un nombre de 100 inscrits.

La font utilitzada són les dades produïdes per l'Instituto Nacional de Estadística via la Oficina del Censo Electoral. Les taules per país i per oficina consular poden presentar algunes petites diferències de xifres degudes probablement a que l'INE ha utilitzat setmanes diferents de tancament del CERA per a divulgar-les. Només estan disponibles de forma exhaustiva abans de convocatòries electorals, raó per la que les dades més recents per consolats són de novembre de 2006 (data de les darreres eleccions al Parlament de Catalunya). Es poden trobar a www.ine.es

**INSCRITS AL CERA (CENSO ELECTORAL DE RESIDENTES AUSENTES)
AMB DRET DE VOT A CATALUNYA A 1 DE FEBRER DE 2008**

EUROPA	
França	16 812
Andorra	12 004
Alemanya	7 754
Suïssa	7 079
Regne Unit	5 051
Itàlia	2 428
Bèlgica	2 055
Països Baixos	1 672
Portugal	496
Irlanda	484
Suècia	475
Dinamarca	295
Luxemburg	227
Àustria	226
Noruega	189
Finlàndia	130
Grècia	99
Turquia	90
Rússia	71
República Txeca	50
Polònia	46
Mònaco	45
Hongria	43
Altres	173
Total Europa	57 994
AMERICA	
Argentina	14 163
Veneçuela	7 082
Brasil	6 932
Xile	3 270
Uruguai	1 774
Colòmbia	1 265
Perú	908
Equador	531
Bolívia	484
Paraguai	383
Subtotal Amèrica del Sud	36 792
República Dominicana	769
Costa Rica	502
Cuba	624
Guatemala	482
Panamà	416
Nicaragua	130
El Salvador	160
Hondures	123
Altres	10
Subtotal Amèrica Central	3 216
Mèxic	6 000

Estats Units d'Amèrica	5 055
Canadà	976
Puerto Rico (no inclòs als EUA)	207
Subtotal Amèrica del Nord	12 238
Total Amèrica	52 246
AFRICA	
Marroc	253
SudÀfrica	138
Guinea Equatorial	86
Egipte	69
Senegal	51
Tunísia	50
Camerun	39
Algèria	36
Costa d'Ivori	23
Moçambic	23
R.D. Congo	22
Altres	151
Total Àfrica	941
ASIA	
Filipines	237
Xina	370
Japó	198
Índia	28
Singapur	54
Tailàndia	54
Paquistan	34
Corea del Sud	22
Indonèsia	22
Malàisia	22
Altres	65
Subtotal Extrem Orient	1 106
Israel	162
Emirats Àrabs Units	108
Líban	94
Síria	47
Jordània	38
Qatar	24
Altres	33
Subtotal Orient Mitjà	506
Total Àsia	1 612
OCEANIA	
Austràlia	1 227
Nova Zelanda	36
Total Oceania	1 263
TOTAL TOTS CONTINENTS	113 093

**INSCRITS AL CERA (CENSO ELECTORAL DE RESIDENTES AUSENTES)
AMB DRET DE VOT A CATALUNYA, PER OFICINES CONSULARS
(AMB MES DE 100 INSCRITS)**

**A 17 D'OCTUBRE DE 1999, A 25 DE MAIG DE 2003
I A 1er DE NOVEMBRE DE 2006**

**C = Hi han entitats o grups catalans constituïts
E = Hi han hagut entitats catalanes avui extingides**

		1999	2003	2006	Variació en % 1999/200 3	Variació en % 2003/200 6
C	Andorra	11 612	12 171	12 264	+ 4,8	+0.8
C	París	5 478	5 486	5 554	+ 0,1	+1.2
C	Ginebra	2 399	3 455	3 932	+ 44,0	+13.8
C	Londres	2 159	3 670	3 893	+ 70,4	+6.1
C	Perpinyà	3 762	2 687	2 384	- 28,6	-11.3
E	Lyon	1 967	2 273	2 301	+ 15,6	+1.2
C	Zuric	1 734	1 956	2 061	+ 12,8	+5.4
C	Brussel·les	1 826	1 918	1 965	+ 5,0	+2.5
E	Stuttgart	1 514	1 785	1 796	+ 17,9	+0.6
C	Frankfurt	1 659	1 742	1 795	+ 5,0	+3.0
C	Düsseldorf	1 761	1 797	1 793	+ 2,0	-0.2
C	Tolosa de Llenguadoc	1 860	1 735	1 822	- 6,7	+5.0
C	Amsterdam	1 192	1 583	1 625	+ 32,8	+2.7
E	Montpeller	1 765	1 617	1 536	- 8,4	-5.0
C	Marsella	1 425	1 320	1 179	- 7,4	-10.7
	Milà	659	883	989	+ 34,0	+12.0
C	Berna	1 042	973	972	- 6,6	-0.1
C	Munic	621	791	887	+ 27,4	+12.1
C	Roma	507	754	784	+ 48,7	+4.0
	Bordeus	640	552	599	- 13,8	+8.5
E	Hamburg	574	596	591	+ 3,8	-0.8
	Manchester	444	597	511	+ 34,5	-14.4
C	Estrasburg	618	591	503	- 4,4	-14.9
	Pau	539	518	548	- 3,9	+5.8
C	Berlín	335	418	447	+ 24,8	+6.9
C	Estocolm	379	417	444	+ 10,0	+6.5
C	Dublín	104	561	423	+ 439,4	-24.6
	Gènova	572	418	405	- 26,9	-3.1
C	Hannover	405	368	344	- 9,1	-6.5
	Lisboa	295	293	307	- 0,7	+4.8
C	Copenhaguen	211	265	263	+ 25,6	-0.8
C	Edimburg	153	278	257	+ 81,7	-7.6
C	Luxemburg	180	223	217	+ 23,9	-2.7
	Nàpols	193	191	195	- 1,0	+2.1
C	Viena	123	173	186	+ 40,7	+7.5
E	Oslo	136	168	169	+ 23,5	+0.6
	Baiona	74	126	153	+ 70,3	+21.4

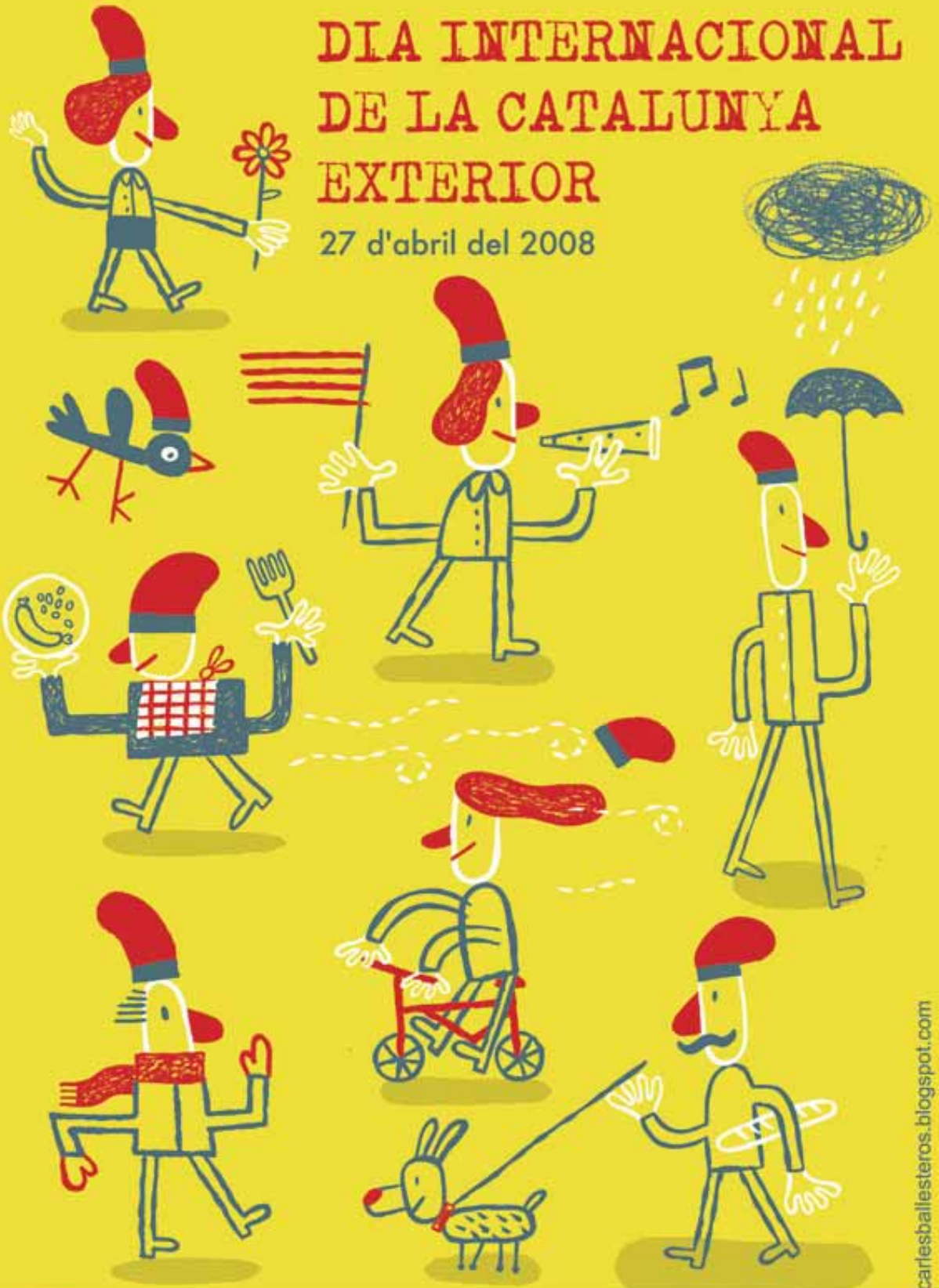
	Porto	116	118	132	+ 1,7	+11.9
	Helsinki	68	118	114	+ 73,5	-3.4
AMERICA DEL SUD						
C	Buenos Aires	6 549	7 225	8 935	+ 10,3	+23.7
C	Caracas	3 994	5 145	6 604	+ 26,8	+28.4
C	Sao Paulo	2 327	3 903	4 830	+ 67,7	+23.8
C	Santiago de Xile	1 678	2 241	2 982	+ 33,6	+33.1
C	Montevideo	1 993	1 586	1 738	- 20,4	+9.6
C	Rosario	1 368	1 515	1 643	+ 10,7	+8.4
C	Córdoba	1 027	1 079	1 319	+ 5,1	+22.2
C	Bogotá	817	952	1 109	+ 16,5	+16.5
C	Mendoza	277	652	1 001	+ 135,4	+53.5
C	Lima	920	907	843	- 1,4	-7.1
E	Río de Janeiro	795	605	717	- 23,9	+18.5
C	Quito	302	487	536	+ 61,3	+10.1
C	La Paz	346	407	434	+ 17,6	+6.6
C	Asunción	220	314	378	+ 42,7	+20.4
E	Porto Alegre	215	370	372	+ 72,1	+0.5
C	Bahia Blanca	278	311	338	+ 11,9	+8.7
	Brasília	167	164	164	- 1,8	0.0
	Salvador de Bahia			135		
AMERICA DEL NORD						
C	Mèxic	3 198	4 108	4 841	+ 28,5	+17.8
C	Nova York	758	1 110	1 125	+ 46,4	+1.4
C	Miami	984	910	1 111	- 7,5	+22.1
C	San Francisco	397	484	586	+ 21,9	+21.1
C	Los Ángeles	505	544	568	+ 7,7	+4.4
C	Toronto	369	488	495	+ 32,2	+1.4
C	Guadalajara	300	493	440	+ 64,3	-10.8
C	Montreal	477	454	449	- 4,8	-1.1
C	Washington	284	377	397	+ 32,7	+5.3
	Chicago	218	346	397	+ 58,7	+14.7
C	Monterrey			346		
C	Houston	219	291	270	+ 32,9	-7.2
C	Boston	199	275	263	+ 38,2	-4.4
C	San Juan de P. Rico	170	155	177	- 8,8	+14.2
AMERICA CENTRAL						
C	Santo Domingo	401	678	740	+ 69,1	+9.1
C	La Havana	153	501	504	+ 227,5	+0.6
C	Guatemala	88	419	477	+ 376,1	+13.8
C	Panamà	278	367	388	+ 32,0	+5.7
C	San José de C. Rica	154	521	375	+ 238,3	-28.0
E	Managua	70	171	161	+ 144,3	-5.8
C	San Salvador	136	142	145	+ 4,4	+2.1
C	Tegucigalpa	79	112	113	+ 41,8	+0.9
OCEANIA						
C	Sidney	814	799	770	- 1,8	-3.6
C	Melbourne	401	386	385	- 3,7	-0.3
ASIA						
	Manila	107	211	224	+ 97,2	+6.2

C	Tokio	110	182	207	+ 65,5	+13.7
C	Pekín			115		
	Beirut			107		
AFRICA						
	Ciutat del Cap	158	156	145	- 1,3	-7.1

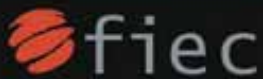
Fonts: elaborat per la FIEC amb dades de l'Oficina del Cens Electoral de l'Institut Nacional de Estadística (Espanya).

DIA INTERNACIONAL DE LA CATALUNYA EXTERIOR

27 d'abril del 2008

carlesballesteros.blogspot.com

Federació Internacional d'Entitats Catalanes

